

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – KVĚTEN 2019

1. 5. ve 24.00 SELČ
15. 5. ve 23.00 SELČ
30. 5. ve 22.00 SELČ

Platí na celém území ČR

Pozice planet v mapce
vyneseny k 15. dni
v měsíci.

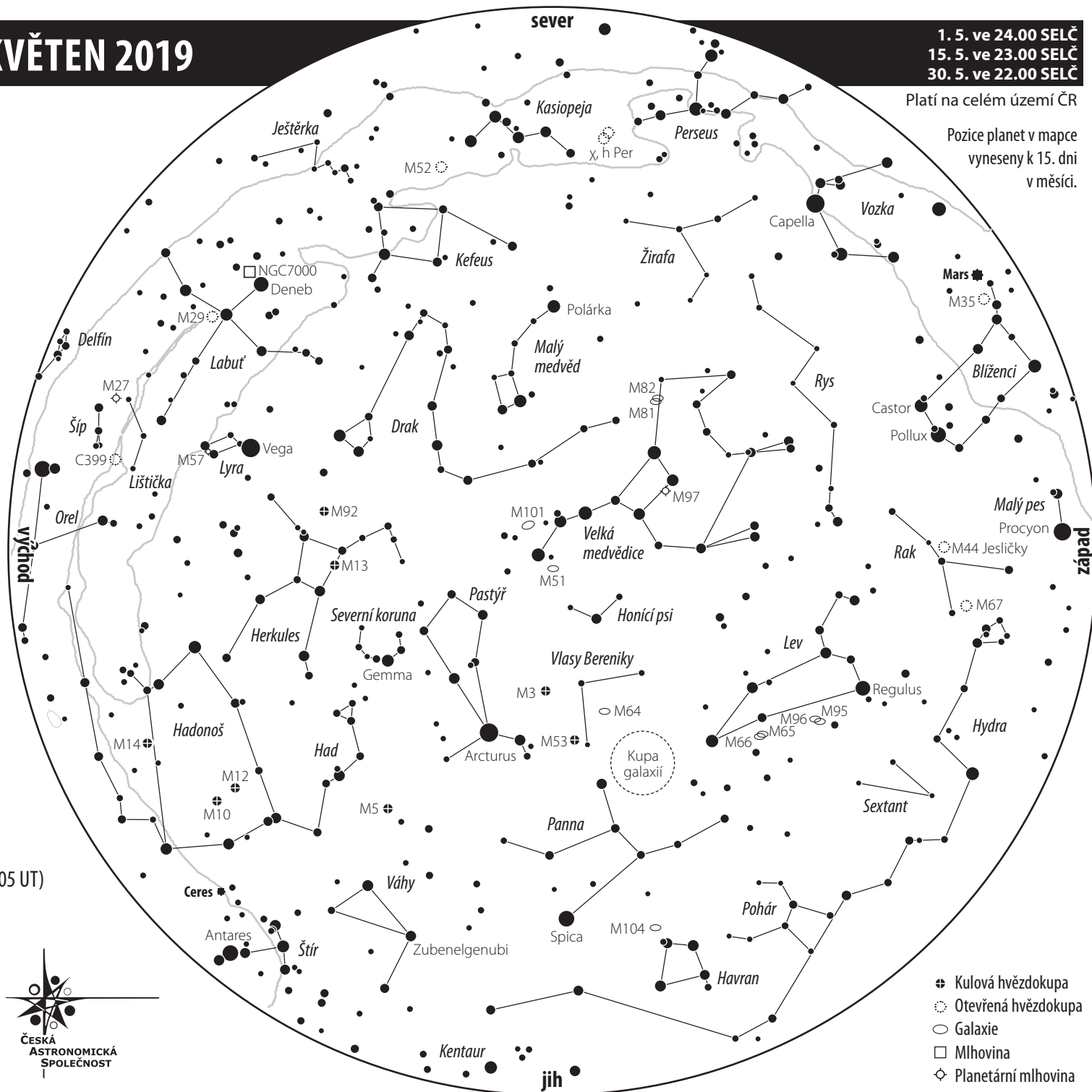
PLANETY

- Merkur – nepozorovatelný
- Venuše – ráno, velmi nízko nad východem
- Mars – na večerní obloze
- Jupiter – na obloze po většinu noci kromě večera
- Saturn – ve druhé polovině noci
- Uran – nepozorovatelný
- Neptun – na ranní obloze ve Vodnáři nízko nad východem

ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

- 4. Měsíc v novu (22.45 UT)
- 6. Maximum meteorického roje Eta Aquaridy
- 7. Měsíc v konjunkci s Aldebaranem
- 9. Zákryt hvězdy 63 Gem Měsícem (21.37–22.11 UT)
- 11. Planetka č. 8 Flora v opozici se Sluncem (9,7^m)
- 12. Měsíc v první čtvrti (01.12 UT)
- 13. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 369 009 km)
- 14. Planetka č. 11 Parthenope v opozici se Sluncem (9,5^m)
- 18. Konjunkce Venuše s Uranem (1,1°)
- 18. Měsíc v úplňku (21.11 UT)
- 19. Mars u otevřené hvězdokupy M 35
- 20. Planetka č. 20 Massalia v opozici se Sluncem (9,7^m)
- 21. Merkur v horní konjunkci se Sluncem
- 22. Měsíc v konjunkci se Saturnem (1,3°)
- 26. Měsíc v apogeu (nejdále od Země – 404 138 km)
- 26. Měsíc v poslední čtvrti (16.33 UT)
- 27. Planetka č. 32 Pomona v opozici se Sluncem (10,5^m)
- 28. Simultánní přechod 2 měsíců a stínu přes Jupiter (22.54–23.05 UT)
- 29. Trpasličí planeta Ceres v opozici se Sluncem (7,0^m)

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).
Středoevropský letní čas (SELČ) = UT+2 hod.
Aktuální mapky na následující měsíc naleznete volně
ke stažení vždy na počátku měsíce na www.astro.cz
a www.udalosti.astronomy.cz

- ⊕ Kulová hvězdokupa
- ⊙ Otevřená hvězdokupa
- Galaxie
- Mlhovina
- ◇ Planetární mlhovina

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – NÁMĚTY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – KVĚTEN 2019

Květnové noci již bývají příjemně teplé, ale tmy rychle ubývá a koncem měsíce již vůbec nenastává astronomická noc. Pokud dovolí počasí, užijme si časný květnový nov na celonoční toulky po objektech vzdáleného vesmíru (večer klasických jarních souhvězdí plných galaxií ve Lvu, Panně, Honicích psech či Kštici Bereniky nebo nad ránem letních objektů, které už se také hlásí o slovo).

S velkými planetami to letos (ani v několika následujících letech) nebude valné, prochází totiž nejnižšími partiemi ekliptiky a ani při kulminaci nevystupují vysoko nad obzor. **Merkur** je v květnu nepozorovatelný, 21. 5. je v horní konjunkci se Sluncem, aby se mohl objevit na večerní obloze v červnu. **Venuše** se také blíží ke Slunci, "plazí" se ráno nízko nad východním obzorem a vidět ji můžeme tedy za svítání. **Mars** je stále na večerní obloze, pro teleskopické pozorování má malý úhlový průměr (kolem 4"), tak si alespoň užijme jeho těsné přiblížení k severnímu okraji jasné otevřené hvězdokupy M 35 v Blížencích večer 19. 5. **Jupiter** se blíží do opozice se Sluncem a tak je na obloze téměř celou noc, kromě večera. Dokonce nám po půlnoci z 28. na 29. 5. předvede simultánní transit měsíců Io a Ganymede i se stínem Io, jak je simulováno na obrázku vpravo dole. Jupiter bude tou dobou před kulminací ve výšce asi 16° nad JJV. **Saturn** vychází o trochu později než Jupiter a pozorovat jej můžeme ve druhé polovině noci. Ráno také nalezneme nízko nad obzorem ve Vodnáři planetu **Neptun**. **Uran** je ještě blízko Slunce a tudíž nepozorovatelný.

V květnu budeme svědky pár hezkých **konjunkcí Měsíce** – 6. 5. večer bude tenký srpek Měsíce u Aldebaranu v Hyadách, seskupení Měsíce, Antara a Jupiteru bude pozorovatelné ráno 19.–21. 5. K další konjunkci dojde 22. 5., a to s planetou Saturn – Měsíc u Saturnu bude vidět ve druhé polovině noci.

Budeme svědky také několika **zákrytů jasnějších hvězd** – 6. 5. dokonce v některých místech tečného zákrytu hvězdy 68 Tau (4,3^m) a 9. 5. Měsíc zakryje hvězdu 63 Gem (5,3^m).

S kometami je to v květnu opět velmi slabé, ty nejjasnější se momentálně pohybují kolem 13^m, tedy nic pro malé dalekohledy. Lovce meziplanetární hmoty snad potěší možnost spatřit hned několik méně známých **planetek**, které se díky opozici se Sluncem dostanou do vizuálního dosahu malých dalekohledů. Lehkým objektem pro divadelní kukátko či triedr pak bude trpasličí planeta **Ceres** s jasně okolo 7^m. Pohybuje se na rozhraní souhvězdí Hadonoše a Štíra, mezi hvězdami ji snadno identifikujeme podle mapky vlevo dole, kde jsou její polohy vyznačeny v průběhu května po pěti dnech.

Peak maxima **meteorického roje Eta Aquarid**, původem z Halleyovy komety, je pro letošek předpovězen na odpolední hodiny 6. 5. Vyplatí se tedy pozorovat jak noc z 5. na 6., tak následující ze 6. na 7. května. Eta Aquaridy jsou nejlépe pozorovatelné v ranních hodinách před svítáním a pozorovatelé jsou často odměněni dlouhými, rychlými meteory i tím, že radiant stoupá před východem Slunce a tak roste pozorovaná frekvence meteorů. V maximu má roj četnost až kolem 50 meteorů za hodinu i když tyto frekvence jsou zřídka viděny v severních zeměpisných šířkách v důsledku nízké výšky radiantu na obloze. Pozitivní je, že letos neruší svit Měsíce, který je krátce po novu.

